

ny. Mystra Jana Husy.
Svatec a doctve pamhati

Slyš dcerko
a viz a při
chyl vcho.
sve. slyš
votem. viz
rozumem
a přičtyl volí vcho své pil
me. aby slyšeq rozumela
rozumeqq toho go bude
psano púna bula. a vsuz pil
na aby naplnila. a naplneq
odplatu vlegnu vzala. a s
ctotem svým s berysem
pravym bohem a pravym
glowicem prebrvata. gen

lav b buduqiemu sudu pil
me hledela. Demite aby zi
mot vlegnu vzala. Desate
aby pana boha nadem slyš
vlegnu nammeq milomala
a wotomto pusem qv toneqnie
ctqv zavzieti

První kapitola.
Slyš dcerko. a viz
a přičtyl vcho.
sve. ze sem velt
Klavpne aby se poznala
viduq k tomu sy podobne
svozena. nebud vabo tigenz
mnohe vlegu vmeqy a sami
sebe neznaqy na tpe lidi.
hledie. a sami naše

Rukopis spisu Dcerka z roku 1490.

9/ Knížky o svatokupectví a Dcerka

9/12

„TYTO SEM KNÍŽKY NAPSAL...“ PUTOVÁNÍ DÍLA JANA HUSA Z 15. DO 21. STOLETÍ.

Na *Postilu českou*, ale především na *Výklad* navazuje celá řada drobnějších spisů, které Hus napsal česky. Ty jsou svým zaměřením především mravoučné a katechetické a formálně jsou velmi rozrůzněné. Nalezneme zde traktáty, polemiky, náboženské příručky.

Nejrozsáhlejší z nich je traktát *Knížky o svatokupectví*, který Hus dopsal v únoru roku 1413. Tématem celého spisu, rozděleného do deseti kapitol, je svatokupectví, tedy „svatých věcí kupování“, prodej a odměny za církevní úkony, prodávání farnosti a platů z ní apod. Hus nejprve definuje svatokupectví a označuje je za kacířství, následně v jednotlivých kapitolách podrobí zkoumání, jak se dopouští svatokupectví papež, biskupové, mniši, faráři a nejnižší duchovenstvo. Svatokupectví podle Husa také zapříčiňuje mravní úpadek duchovenstva a svádí ho na šikmou plochu hříchu. Poslední dvě kapitoly jsou věnovány možné nápravě, kterou Hus spatřuje především v zásahu krále a pánů a zakázání svatokupectví jako takového. Krom toho navrhuje, aby si každá obec mohla sama svého duchovního správce zvolit.

„A tak ďábel pytluje mezi lidem svatokupectví a bude je množství až do skonání světa.“ (Knížky o svatokupectví, 6. kapitola)

„Jest jiných mnoho důvodův, jichž ukřátím toto řka, že kdyby králi, knížata, páni, jsúc v božiem zákoně naučení, nedali kněžím svatokupčiti a kdyby sami nesvatokupčili, tehdy dal by jim pán buoh pokoj v zemi, chválu i zbožie a potom nebeské království. Ó věrní králové, kniežata a páni i rytieři, probudte se z padúcieho snu, jímž sú vás uspili kněží, a vypudte z vašich panství kacieřství svatokupecké. Neb jinak bez pochybenie bude búrre a pokoj pravý nebude, kterýž dán jest v zemi lidem dobré vuole. A pomněte, že jest vám poručena správa lidu od boha vedlé jeho zákona. Protož braňte jim svatokupčiti i jinak hřešiti. Nedbajte chytrostí ďábelskú lida lúpiti.“ (Knížky o svatokupectví, 10. kapitola)

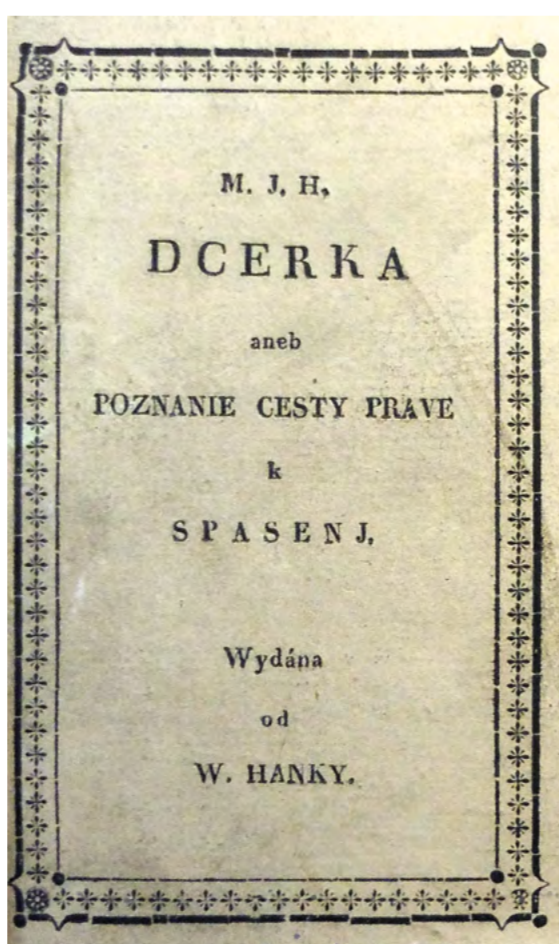
☞ Spis *O poznání cesty pravé k spasení* dokončený roku 1412 vstoupil do širšího podvědomí pod zjednodušujícím názvem *Dcerka*, který odráží opakující se oslovení v úvodní části každé kapitoly: „Slyš, dcerko, a viz, a přichyl ucho své...“ V deseti kapitolách Hus vykresluje asketickou cestu inspirovanou jednou z meditací sv. Bernarda z Clairvaux. Cesta do nebeského království v tomto textu vede skrze poznání sebe a svého svědomí, pochopení béd a pokušení zdejšího světa, přemožení sebe samého, a přes pokání a přípravu k poslednímu soudu.

Byť se text do dnešních dnů dochoval v šesti rukopisech, svého vtištění se dočkal až roku 1825 zásluhou Václava Hanky. Následovala edice K. J. Erbena roku 1868, na začátku 20. století přistoupil k nově české úpravě František Žilka, jehož edice byla znovu otištěna v letech 1946 a 1995.

„Svět pak, ten mě všudy obklíčil a oblehl na všechny strany, a pěti branami mě raní. Pět bran jest pět smyslů v člověku, kterýž je má: zrak, sluch, okušení, povonění a dotknutí. Aj, těmi branami mě raní svět, a smrt vcbází okny mými v duši mou; neb hledí oko, a smysl myslí převrátí; slyší ucho, a úmysl srdečný zkriví; vonění dobrému myšlení překáží; ústa mluví, a lží jiné hanějí, žerty i jiné škodlivé a marné řeči vydávají; a dotýkáni k smilství popouzí, a nebudeli brzy odvrženo, ihned páli tělo a pudí mysl, aby přijala libost, a vůle aby k libosti přistoupila, a tak aby se hřích dokonal.“ (Dcerka, 5. kapitola)

Novodobé vydání *Knížek o svatokupectví* z roku 1954.

První tištěné vydání *Dcerky* z roku 1825.